

Udstillinger & arrangementer

AALBORG HISTORISKE MUSEUM

På Aalborg Historiske Museum kunne man i 2014 opleve en lang række arrangementer, nogle for børn og andre for voksne.

For børnene var der arrangeret byvandring en kold 1. februar med bolsjefremstilling bagefter. Senere på måneden var der vinterferieaktiviteter i både uge 7 og 8, hvor især mange bedsteforældre dukkede op med børnebørn. Man kunne knække en hemmelig kode fra 2. verdenskrig og lave både ”moderne slik” og erstatningsslik efter opskrifter fra krigens tid.

I marts blev der traditionen tro afholdt fastelavnsfest med to tønder på gaden foran museet. Der var præmier til den bedste, den skøreste og den flotteste udklædning. Igen i sommerferien var der aktiviteter for børn: I sommerferiens første uge var der tre dage med sommerskole. En af dagene kunne man blive arkæolog for en dag. Der blev gået med metaldetektor, soldet jord og undersøgt skeletter – det hele foregik i og ved Samlingshuset i Vestbjerg. På museet i Aalborg kunne man lære om besættelsen og om middelalderen.

I efterårsferien var der igen bud efter børn, forældre og bedsteforældre, der kunne lave fine ting af genbrugsmaterialer og trille deres egen romkugle. Fra sidst i november og helt til jul myldrede museet af børnehavebørn, der skulle hjælpe nissen med at finde ingredienserne til risengrøden. Det var to af museets unge kuster, der på skift trak i nissedragten.

For de voksne var der i løbet af foråret 2 rejseforedrag i forbindelse med særudstillingen ”Aalborg i Verden”. Jan Thrysøe, leder af det grønlandske hus i Aalborg fortalte om sine 20 år i Grønland og museets egen naturvejleder Tommy Jensen fortalte om en vandring på den portugisiske camino.

2014 var også mindeåret for 1864. Det markeredes med et arrangement med fremvisning af genstande, foredrag og smagsprøver på ”feltrationer”. Historiker Benjamin Christensen, holdt foredrag og Leo Christensen, formand for Lundbyfonden viste genstande fra Lundby Samlingen.

5. maj om aftenen mindedes vi befrielsen i 1945. Fhv. skolekonsulent Vagn Rasmussen viste rundt i museets besættelsesudstilling og fortalte om modstandskamp og levevilkår i Aalborg under 2. verdenskrig, og der blev vist film fra besættelsen.

I starten af september var der byfest i Aalborg under temaet ”Aalborg i rødt”. Den røde farve smittede af på museet, hvor udstillingerne blev forsynet med røde tekster ved særlige genstande. En særlig rød rundvisning satte fokus ved de mest bloddryppende historier.

I september åbnede museet en ny udstilling om genbrug i anledning af Aalborg Bæredygtighedsfestival. Museets egne genstande blev suppleret med venlige lån og gaver fra byens borgere.

Traditionen tro blev der holdt et brag af en Allehelgensfest d. 31. oktober. Her fik både børn, unge og voksne en skræk i livet ved mødet med vampyrjægere, skeletter, og spøgelser. Der blev serveret uhyggelige snacks i Cafe Blodkoppen og Aalborgstuen lagde rum til spøgelseshistorier.

Årets sidste større arrangement var den traditionelle julestue sidst i november, hvor butikken startede salg af julevarer og hvor museets juleudstilling, der havde temaet ”Engle og dæmoner” åbnede.

APOTEKERSAMLINGEN

Med udgangen af 2013 lukkede Aalborg Svaneapotek lige før sit 375 års jubilæum. Det var blandt andet pladsmangel og vaskelighederne ved at indrette de gamle lokaler til moderne apoteksdrift, som endte med at koste Aalborgs ældste virksomhed livet. Denne lidt triste begivenhed prægede selvfølgelig i det efterfølgende år arbejdet med Apotekersamlingen, som jo er tæt knyttet til Svaneapoteket, hvorfra næsten hele samlingen stammer. I de sidste travle åbningsdage blev det myldrende liv i officinet og apotekets baglokaler fotodokumenteret. Før lokalerne blev endelig tømt for løst inventar, fik vi lov at indsamle helt nye og tidstypiske ting. Heriblandt en salgs-reol til nikotinholdigt tyggegummi til rygeafvending, så vi nu kan fortælle om apoteket lige fra dengang tobaksrygning ansås for at gavne helbredet og klare hjernen til nu, hvor rygning er sundhedens fjende nummer

et. Apotekets lokaler blev først på året overtaget af smykkefirmaet Fredberg, som har indrettet sig med stor respekt for det gamle interiør. Før ombygningen af lokalerne dokumenterede museet officinets over 100 år gamle inventar og udarbejde sammen med fonden, som ejer Jens Bangs Stenhus, og de nye lejere, en detaljeret plan for hvordan de gamle møbler kunne genanvendes til det nye formål med færrest mulige ændringer. Ved besøg i smykkeforretningen i Jens Bangs Stenhus kan man derfor stadig opleve en del af stemningen i det gamle apotek.

BOLDRUP MUSEUM

Boldrup Museum har i samarbejde med museets støtteforening og Boldrup Bilaug været rammen om en mængde arrangementer. Der har således været både pødekursus, så- og pløjedag, Kålarrangement, Lystfiskeriets dag, fåredag, julehygge og meget, meget mere. Museets arrangementer er som regel velbesøgte, og der er en betydelig lokal opbakning til arrangementerne. 2014 blev også året hvor Boldrup Bilaug blev oprettet, og museet har nu igen fået bier og ikke mindst honning fra egne bier at sælge i museumsbutikken.

Museets dyrehold er altid interessant for de besøgende, som kan lide at se de gamle danske husdyrracer - og ikke mindst dyrebørnene bringer lykke hos store som små. I 2014 bestod dyreholdet af får, gris, geder, høns, duer, kaniner, gæs og bier. Dyreholdet og de omkringliggende områder spiller endvidere en rolle i den formidling, der foregår ved museets skoletjeneste, hvor livet på landet i gamle dage formidles på forskellig vis. Boldrup Museum huser også naturskolen, hvor dyrelivet i området og ikke mindst ved Simested å er omdrejningspunktet. Skoletjenesten og naturskolen på Boldrup Museum har igen i 2014 været velbesøgt af mange klasser fra lokale skoler, som har benyttet såvel museet som lejrpladsen.

CIRKUSMUSEET I ROLD

Cirkusmuseet i Rold har haft en fin sæson 2014. Sæsonen blev åbnet med ibrugtagning af et helt nyt indgangsparti. Det gamle indgangsparti var rustent og utæt, og det så ikke særligt præsentabelt ud. Men hen over det tidlige forår blev indgangspartiet udskiftet og gulvene i museumsbutikken afhøvlede, så museet nu præsenterer sig rigtigt pænt, når folk kommer til museet og går ind ad dørene.

Udstillingsmæssigt bød året på en dragtudstilling fra artisttruppen 3 Harris. Museet fik i forbindelse med projektet Artistens Værksted syet kopier af 3 børnedragter fra truppen, og i 2014 udstillede vi så originalerne sammen med nogle planchetekster, der fortalte historien om de tre søskende der optrådte. 2014 blev også året, hvor vi udstillede en af de fantastiske ridekjoler, som Katja Schumann har båret hos Cirkus Schumann. De store ridekjoler med guld og glitrende stene er enhver lille piges cirkusprinsessedrøm, og det er altid dejligt at få lov til at vise kjolerne fra museets gemmer frem.

2014 blev også året, hvor vi introducerede muligheden for at afholde børnefødselsdage på museet. Tilbuddet er henvendt til grupper af børn i alderen 7-12 år. Der er ikke nogen forberedelser for forældrene, som bare skal møde op med en gruppe glade børn. Så sørger museet for, at der bliver serveret kagemand og saftvand. Børnene leger sig igennem forskellige cirkusdiscipliner, og der er ikke mindst den spændende konkurrence, hvor deltagerne kan bestå knivkastereksamen og vinde den gyldne pil. Til sidst kan børnene tage kostumer på og give en forestilling i manegen i Cirkus Miehes gamle ridehus, mens musikken spiller. Hele arrangementet tager 2½ time.

Cirkusmuseet i Rold har igen i 2014 været rammen om Cirkus Krones forestilling. Det er skønt at se Cirkus Miehes ridehus blive vakt til live med dyr, artister og klovne i manegen. Vi er glade for de mange - især lokale - besøgende som kommer for at se årets cirkusforestilling. Året sluttedes traditionen tro af med julemarked i ridehuset. Rold Bylaug stod for bookning og stadeopstilling, mens museet og museets støtteforening havde en bod med information og lidt varesalg. Et hyggeligt arrangement som er med til at sparke julemåneden i gang for mange.

Skoletjenesten har igen i år været velbesøgt af mange lokale skoleklasser, som har benyttet muligheden for at snuse til cirkuslivet – og ikke mindst givet mangen en uforglemmelig forestilling for forældre og søskende i Cirkus Miehes gamle ridehus.

GRÅBRØDREKLOSTER MUSEET

Musikfestivalen *Northern Winter Beat* afholdt 24. og 25. januar 2014 to meget velbesøgte koncerter i Gråbrødrekloster Museet. Gruppen *Den Sorte Skole* gav et sæt på rejsegrammofoner, og hermed var årets arrangementer skudt i gang på utraditionel vis. I anledning af Påsken tog studenterpræsterne fra Aalborg Universitet, Hanne Dahl og Christen Staghøj Sinding, 9. april mu-

seumsgæsterne med til en stemningsfyldt klosterandagt. Andagten, der er inspireret af den hellige Frans af Assisi's liv og virke, havde i 2014 45 deltagere. Hovedparten af gæsterne denne aften var universitetets udenlandske Erasmus-studerende, mens også almindelige publikummer havde fundet vej til klosteret. Andagten, der på smukkeste vis blev ledsaget af en cellist og sangere fra Budolfi Domkirkes Kor, er for længst blevet en dejlig tradition, som vi på museet ser frem til.

Årets byvandring i middelalderens Aalborg fandt sted i juni, og heri deltog 25 personer. Med udgangspunkt i Gråbrødrekloster Museet guidede museumsinspektør Stig Bergmann Møller deltagerne gennem den historiske bymidte med stop ved blandt andet Budolfi kirke, Helligåndsklosteret, Gammel Torv med Rådhuset, Østerå og Vor Frue Kirke. Som vandringen viste, er en mindre del af middelalderbyen endnu bevaret med stående bygninger, men meget er desværre for længst forsvundet. Gadenettet afspejler dog stadig den historiske bykerne, og med fantasien til hjælp blev middelalderbyen denne aften vækket til live igen. 30. oktober deltog 12 gæster i en aftenfremvisning af klostermuseet. Gråbrødrenes historie var naturligvis i centrum, men der blev også tid til at berette om Aalborgs ældste tider fra omkring år 750 til år 1250.

Den sidste begivenhed i Gråbrødrekloster Museet i 2014 fandt sted 7. december, hvor julen blev drukket ind med smagsprøver på det gode juleøl fra Søgaards Bryghus. Hermed søger museet at holde liv i en god gammel juletradition, for også i middelalderen var juleøllet noget, man så frem til med stor glæde – og stor tørst!

HADSUND EGNSSAMLING

Hadsund Egnssamling har i årets løb afholdt flere arrangementer, hovedsageligt med børn som deltagere. I ferier og højtider har museet afholdt mindre arrangementer med børneaktiviteter, og disse har været velbesøgte af både børn, forældre og bedsteforældre samt af og til en børnehave. I forbindelse med flere af arrangementerne har museet samarbejdet med frivillige fra Museumsforeningen for Hadsund og Omegn. De har ofte stået for servering af kaffe, saft og kage men har også deltaget i selve aktiviteterne.

Ikke alle vores arrangementer har haft hovedfokus på de yngre museumsgæster, der har også været fokus på et bredere publikum. Et godt eksempel er Hadsund Egnssamlings og Møllehistorisk Samlings fælles historiske marked i august, som blev afholdt for første gang i 2014. Den historiske baggrund for afholdelse af mar-

kedet udspringer af Hadsund bys oprindelse som lade- og markedsplads i begyndelsen af 1800-tallet.

Der var stor opbakning til arrangementet fra frivillige fra bl.a. Museumsforeningen for Hadsund og Omegn og fra Havnø Mølles Venner. Markedet var en stor succes, på trods af det meget lunefulde vejr som fra tid til anden næsten oversvømmede markedspladsen med regn. Der kom mange gæster, som besøgte de interessante boder, så hesteopvisning, fik en hestevognstur, lyttede til musikanter, gik en tur gennem museets udstillinger og meget mere.

Museets julemarked var ligeledes et arrangement rettet mod hele familien og foregik i samarbejde med foreninger og frivillige fra museumsforeningerne. Det var her muligt at stifte bekendtskab med jul i gamle dage, klippe julepynt og møde personale samt frivillige klædt i gammeldags dragter. Skulle man årstiden taget i betragtning mangle et juletræ, var det muligt at købe sådan et hos de fremmødte Spejdere, der trodsede den bidende kulde på gårdspladsen.

Museet har i årets løb søgt en udvidelse af samarbejdet med uddannelsesinstitutioner, og som eksempel kan nævnes, at Hadsund Egnssamling i efteråret samarbejdede med Hadsund Skole om et initiativ i forbindelse med 200-året for skolereformen. Skolen besøgte museet over tre dage, og eleverne fik under disse besøg et indblik i skolegang i gamle dage. Der var også tid til at se fotografier af den gamle Hadsund Skole og dens elever. Dette samarbejde var spændende for både elever og lærere, og ikke mindst for museet. Et samarbejde museet håber at kunne gentage i det kommende år.

HALS MUSEUM

Sæson 2014 var et godt år for Hals Museum, hvor skansen og museets besøgstal blev forøget betragteligt. Museet gennemgik da også en række ændringer vedrørende formidlingsarrangementer, udstillinger og selve bygningen.

Året begyndte med en gennemgribende nyopsætning af museets permanente udstillinger, så museet nu indeholder tre hovedfortællinger. Første udstilling omhandler Hals Skanses historie fra oprettelsen i 1653 til nedlæggelsen i 1848. Her sættes fokus på, hvordan anlægget har set ud og dets historie i krig og fred. Anden udstilling omhandler Hals under besættelsen, hvor skansen tjente som hovedkvarter for den tyske overkommando på egnen. Tredje udstilling omhandler Hals bys udvikling fra lille fiskerleje i

vikingetiden frem til i dag, hvor byen og området er et populært feriemål for tusindvis af feriegæster. Her fortælles de unikke historier om bl.a. Hals Havn, fiskeriet, færgeoverfarten og lodsvæsenet.

Museet har valgt at afhænde administrationsbygningen kaldet "Toften", og satser nu på, at arbejde videre med planerne om en fuld istandsættelse af Hals Skanse. I 2014 renoverede Aalborg Kommune således Tøjhuset, som fik istandsat murværk og sokler, og i 2015 forventes det, at tag og vinduer bliver udskiftet. Museet vil hertil arbejde målrettet hen mod at istandsætte Tøjhuset indvendigt, så det kan huse moderne udstillinger med en gedigen fortælling om skansens historie og dens indflydelse på Hals bys udvikling.

I de næste sæsoner vil museet arbejde videre med at optimere kvaliteten af de forskellige formidlingsarrangementer, som i de disse år nyder stor opbakning fra lokalområdet og gode besøgstal.

HOBRO MUSEUM OG HOBRO LOKALHISTORISKE ARKIV

Hobro Museum har i sæsonen 2014 haft dele af Fyrkatfundene udlånt til vikingeutstillingen på Nationalmuseet og British Museum. I stedet for de udlånte genstande har museet kunnet byde på en mindre udstilling af en vognfaddingsgrav der er blevet udgravet ved Hørby. Det var godt at kunne byde på en lokal fortælling fra arkæologien og når udgravningen oven i købet er relativt ny, så har besøgende kunnet se, noget af det mere spændende af, hvad der bliver fundet under de arkæologiske udgravninger i Hobro området. 2014 var også 200 året for henrettelsen af pigen der satte ild på Hobro - Ane Cathrine. Det affødte en del formidling til Hobros skolebørn omkring branden i Hobro og pigen, der blev dømt til døden for udåden. Museet fik i forbindelse med 200-året også overdraget en kopi af en bøddeløkse, som nu vises flittigt frem i formidlingen af historien om Ane Cathrine.

Museumsbutikken og billetsalget på Hobro Museum har fået et ansigtsløft. De besøgende skulle forhåbentlig nu føle sig ekstra godt taget imod og ikke mindst fristet til også at gå på opdagelse i et bredere varesortiment end tidligere.

Hobro Lokalhistoriske Arkiv har igen i 2014 haft mange brugere. Det er især slægtsforskere og lokalhistorisk interesserede der kommer på vores åbningsdage og kigger billeder, bestiller arkivalier eller læser de gamle lokale aviser. Men arkivet modtager

også en hel del forespørgsler fra folk, som ikke har mulighed for at komme og besøge os. Der kan være tale om folk fra udlandet, som har aner i Hobro, eller studerende og forskere der arbejder med et specielt emne. Forespørgslerne rækker helt fra det meget lokale omkring enkelte adressers historie, over specifikke hændelser til det helt generelle omkring Hobro By. Det er rart at se, at vore samlinger kommer en bred vifte af brugere til gode.

LINDHOLM HØJE MUSEET

Lindholm Høje Museet har i 2014 haft mange og varierende formidlingsaktiviteter. I Skotland holder de nationaldag den 25. januar, fordi de fejrer deres nationaldigter Robert Burns fødselsdag. Den fejrede vi også på Lindholm Høje med en mængde skotske indslag - masser af sækkepibemusik, foredrag om Skotland, skotske danse og ikke mindst servering af den skotske ret haggis. Festlighederne var et samarbejde mellem cafeen, Aalborg Pipeband og museet. I vinterferien var emnet rav og mange kom forbi og hørte om Nordens guld. Museets arkæologer holdt dagligt foredrag om det forgangne års udgravninger, fund og detektorafleveringer.

Får og påske hænger sammen med Lindholm Høje og mens fårene kom tilbage på græs på fortidsmindet, var det muligt for museets gæster at arbejde med uld i museet. Til den internationale museumsdag den 18. maj blev der udenfor i det gode vejr serveret lammegryde, mens der i museet var besøg af arbejdende brodøser og vikinger fra vikingegruppen Lindholm Høje. Når sommerferien nærmer sig plejer der at være rigtig mange besøg af skoleklasser, firmaer og institutioner, som tager på udflugt til Lindholm Høje Museet. I flere tilfælde tilbød vi vikingeaktiviteter som en del af besøget. Vi havde i midten af juni måned hele skoletandplejen fra Aalborg kommune på teambuilding en hel dag. En rigtig sjov og spændende dag, der sluttede med kædedans rundt i hele museet. Vores efterhånden traditionsrige børnehavedage i begyndelsen af juni var endnu engang fyldt helt op af glade børn.

Vikingekampgruppen Ihwar var igen i år det store trækplaster og der er ikke noget mere spændende for børnene end at se på kæmpende vikinger. Vejret artede sig til Sct. Hans og da årets båltaler den aalborgensiske forfatter Peter Laugesen havde holdt sin tale, blev bålet tændt af vikinger fra vikingegruppen Lindholm Høje. Samme gruppe havde weekenden efter et forrygende vikingemarked i de smukke omgivelser omkring højen. Igen i år levendegjorde de en markedsplads som for 1000 år siden og

med en faglighed og indlevelse, som gjorde et besøg så pladsen til en stor oplevelse. Selv om sommeren var varm, var der rigtig mange både danske og udenlandske børn på museet, som blev udråbt til viking efter at have været gennemgået museets ”hårde” udfordringer. I en weekend i september og atter i julemåneden december var der besøg af inspirerende vikingehåndværkere fra Vikingegruppen Lindholm Høje. Der blev syet i læder, gjort klar til garvning af skind samt vævet bånd i den smukke men noget komplicerede brækvævningsteknik. Det er altid en fornøjelse at have arbejdende eller kæmpende vikinger på besøg i museet. Det giver liv til udstillingerne, som danner rammen for den faktiske viden om vikingerne og vores fælles oldtid.

Lindholm Høje Museet vil gerne stå til rådighed og være åben for alle, men selvom vi gør meget for at nå så mange forskellige grupper af befolkningen. Et godt eksempel herpå er, da i 2014 fik en henvendelse fra nogle af museets nærmeste naboer nemlig Sundby-Hvorup Boligselskab eller i dagligdagen kendt som boligblokken Løvvangen. De skulle have bygget et nyt fælleshus og i den forbindelse ville de gerne have en udsmykning, der havde en lokal forankring. Kunstneren Gorm Straabæk kom til museets udstilling og udvalgte et smykke som forlæg for kunstværket. Det lille smykke er et skålformet spænde med dyreornamentik. Der ses et stort dyr oppefra. Dyret kan ikke artsbestemmes, men repræsentere flere dyrekarakteristika på én gang. Ved indvielsen mødte museet op og fortalte om smykket, og hvordan det havde været at leve i dette område i vikingetiden. Dernæst inviterede vi Løvvangens beboere på besøg på museet og den kommende søndag troppede en pæn flok naboer op. Det glædede os, at der blandt museets store antal af udenlandske besøgende nu også var knyttet forbindelse til lokalbefolkningen, som brugere af fortidsmindet og museet.

LYSTFARTØJSMUSEET

Lystfartøjsmuseet har budt på en sæson, hvor der har været nyopsætninger af vores genstande. I samarbejde med museets støtteforening er dele af stueetagen blevet gennemgået, og der er lavet nyopstillinger af museets samling af bådmotorer og optimistjoller. Samtidig med at genstandene er blevet udstillet på en ny og mere overskuelig måde, er der blevet udarbejdet nye plancher der fortæller en bredere historie om påhængsmotoren, optimistjollens historie osv. Dette sker som et led i at åbne historien om de forskellige udstillede genstande op. For entusiasten

inden for danske lystfartøjer, så kan navnet på en bådebygger, en type og et fremstillingsår være enormt givende information. Men for langt de flestes vedkommende bliver vi nødt til at levere en bredere forståelsesramme, så eksempelvis en optimistjolle bliver kulturhistoriske interessant. Dette arbejde vil fortsætte i den kommende sæson.

I den sidste uge af skolernes sommerferie afholdt museet kreative dage. På alle hverdage kunne børn og voksne forsøge sig med mosaikker af gammelt porcelæn. Arrangementet kom i stand i samarbejde med Danmission Genbrug i Svenstrup, der samlede skåret porcelæn sammen, som alligevel ikke ville komme til salg i butikken. Det var et rigtigt fint samarbejde, fordi butikken i Svenstrup sparede en masse affald, og museet fik flere store kasser fyldt med porcelæn, som vore besøgende kunne knuse og bruge som mosaikker.

Lystfartøjsmuseet bød igen i 2014 på gratis adgang i forbindelse med uge 33 "Kunst og Kultur på havnen i Hobro". Et tilbud som mange benyttede sig af. Museets støtteforening har atter i år ydet et stor støtte i form af deres arbejde med genstande, opbakning og altid venlige hjælp.

MARIAGER MUSEUM

Mariager Museum har haft en god sæson med mange rundvisninger og glade og interesserede gæster. Museets tætte samarbejdspartner Mariager Museumsforening stod traditionen tro for udsmykning af alle vinduer med røde pelargonier, så museet kunne tage sig godt ud ved sæsonstart.

Museet har i årets løb været vært ved to større arrangementer, som løb af stablen i samarbejde med Mariager Museumsforening, Lokalarkivet Mariager og andre frivillige foreninger. I juni bød museet indenfor til den årlige Sommerfest, hvor man kunne møde købmanden i butikken, og andre fra købmandsfamilien på gårdspladsen. På gårdspladsen var det desuden muligt at forsøge sig med gammeldags lege, besøge Birgittaforeningen og købe gaveartikler i de opstillede boder. Yderligere var der glad musik fra vores musikanter, og skulle de besøgende være interesseret i yderligere viden om det gamle Mariager, var der mulighed for en snak med lokalarkivet, som holdt åbent i dagens anledning. Og selvfølgelig var der mulighed for en tur med hestevogn. Museumsforeningens formand Vagn Andreasen sørgede for gratis rundvisninger på museet. Ligeledes i juni måned udstillede keramikeren Else Rasmussen i Galleri Vognpor-

ten, og hun var også til stede ved Sommerfesten og solgte ud af sin smukke brugskunst.

Ved juletid var museet atter klar til et arrangement, og 2. søndag i advent åbnedes dørene til Julemarkedet. I denne forbindelse var stædeholderne placeret indendørs både i museet og i Galleri Vognporten, og Lokalkivet Mariager, som denne gang var medarrangør, havde åbent. Der var mulighed for at købe lidt godt til ganen i Museumsforeningens bod, og denne var ganske godt besøgt den dag. Der var tillige orgelmusik til kaffen.

Museet duftede godt af klejner, bagt på gammeldags manér, og damerne i den fine stue fremviste knipteknik og de flotte kniplinger, de selv havde lavet. På turen rundt i og uden for museet var der mulighed for at købe en julegave og for at få en snak med bl.a. Folkekirkens Nødhjælp eller Birgittaforeningen. Spillemanden var på plads i den store stue, og julesangene lød til fornøjelse for både gæster og medarbejdere. For børn og barnlige sjæle var der en spændende skattejagt, og præmien var julegodter og en anetavle. Rigtigt mange familier deltog i denne skattejagt, som gik gennem alle museets åbne rum, Galleri Vognporten og lokalkivet. I Museumsbutikken kunne der købes alskens julesager og julegaver. Museet siger tak for den store opbakning til arrangementet fra både samarbejdspartnere, frivillige og til de rigtigt mange gæster, som trodsede kulden for at nyde julestemningen i den "Gamle Købmandsgård".

MØLLEHISTORISK SAMLING OG NORDJYLLANDS HISTORISKE MUSEUMS MØLLER

I 2014 påbegyndtes en undersøgelse af de danske stubmøllers udbredelse og udvikling, som forventes publiceret i 2015.

I forbindelse med kommunernes arbejde med at implementere EU's vandrammedirektiv var der i 2014 flere vandløbssager end normalt, hvor der var møller eller rester af møller at tage hensyn til.

I begyndelsen af året afsluttedes et formidlingsprojekt, påbegyndt i 2013 for Godthåb Hammerværk. Flere møllelaug har gjort brug af Møllehistorisk Samlings arkiv i arbejdet med deres mølles historie.

I 2014 arbejdede Møllehistorisk Samling koncentreret med forsøget på at finde den nødvendige finansiering af et projekt,

hvis formål er at skaffe bedre publikumsfaciliteter og bedre adgangsforhold for handicappede.

I 2014 udkom Håndbog for møllepassere, der er udarbejdet af Lise Andersen som undervisningsmateriale ved møllepasserkurser og som opslagsbog for de mange frivillige møllepassere. I årets løb arrangerede Møllehistorisk Samling i samarbejde med Møllepuljen to kurser på hhv. Fejø Mølle og Kastelmøllen.

De frivillige møllere har forestået en række større vedligeholdelsesarbejder, og i april var møllebyggeren forbi for at foretage helt nødvendige restaureringsarbejder, som blev udført med tilskud fra Kulturstyrelsen og Augustinus Fonden.

Takket være møllelauget kan møllen holdes åben hver onsdag sommeren igennem. I vinterhalvåret er det også møllelauget, der sørger for, at møllen tilses og vingerne drejes regelmæssigt.

Møllelauget havde den 30. september arrangeret en fælles studietur for møllepassere fra Bælum, Havnø og Lyshøj møller. Ideen er at etablere et tættere samarbejde med de nærmeste af vores nabomøller.

Den 10. maj var der åben mølle, hvor møllelaugets medlemmer tog imod og fortalte om deres arbejde.

Den 15. juni afholdtes Dansk Mølledag. Der blev malet mel, og Rebild spillemændene underholdt. Anders Overgård kørte ture med hestevogn, og for børnene var der arrangeret skattejagt.

Den 6. august gennemførtes cykelløbet Post Danmark Rundt i vores område. På opfordring af kommunen deltog vi i festlighederne ved at møllevingerne blev pyntet med guirlander med flag i Mariagerfjord kommunevåbens blå og hvide farver.

Den 21. september afholdtes høstfest, der startede med høstgudstjeneste ved sognepræsterne Mette Tved Hansen og Marie Petersen. Efter gudstjenesten blev møllen sat i gang, og man kunne deltage i presning af æbler til most. Den musikalske underholdning sørgede Duo Ajstrup for.

I efterårsferien, den 15. oktober, gennemførtes arrangementet Træets fortræffeligheder trods silende regn. Alle arrangementer på Havnø Mølle afholdes i samarbejde med foreningen Havnø Mølles Venner.

Den 1. september 2014 holdt museumsinspektør Lise Andersen foredrag om Tyve år med Havnø Mølle i anledning af, at det var 20 år siden museet overtog ansvaret for møllen.

Den 30. november blev der afholdt julemarked på gårdspladsen og samme dag åbnede juleudstillingen Julesmåkagens historie. I udstillingen var der smagsprøver på forskellige småkager med en særlig lokal historie.

SAMLINGERNE

For Samlingerne har året 2014 stået i udvidelsens tegn. Takket være en ekstra bevilling fra Mariagerfjord kommune har det været muligt at udvide Samlingshuset i Vestbjerg, så det nu også kan rumme de dele af samlingerne fra det tidligere Sydhimmerlands Museum, Mariager og Hadsund Museum, der hidtil har stået under uacceptable forhold. Hovedprioriteten er at få tømt Sydhimmerlands Museums hovedmagasin i Valsgård hurtigst muligt og herefter følger dele af samlingerne fra Hadsund, mens magasinerne i Mariager allerede er flyttet. Efter planen vil alle museets samlinger stå opbevaret under gode forhold ved slutningen af 2017. Når det er effektueret, har museet opfyldt såvel egen målsætning som de krav og forventninger, Kulturstyrelsen opsatte i forbindelse med kvalitetsvurderingen i 2010.

Byggeriet løb henover forår og sommer, og efter en del interne omflytninger og reolmontager kunne den første flyttebil køre af sted fra Valsgård i november måned. Flytningen pågår stadig og forventes afsluttet før sommerferien. Sideløbende med byggeriet fortsatte den flytning af genstandene fra Hals Museum, der blev iværksat i 2013.

Forud for alle flytningerne gennemføres en omfattende samlingsrevision, der både skal skabe et overblik over hele Nordjyllands Historiske Museums samling, og trimme samlingen så den passer til det fusionerede museums fokusområder og indsamlingspolitik. Det er en lang og spændende proces, der vil gøre samlingerne til et fælles aktiv på tværs af de enkelte afdelinger og udstillingssteder.

Et andet fokusområde for Samlingerne i 2014 har været afslutning og publicering af museumssager på Kulturstyrelsens nationale web-side "Museernes Samlinger". Dette arbejde vil fortsætte i 2015, hvorefter museet vil have indberettet minimum 90 % af samlingen. Det er et tidskrævende arbejde, der omfatter næsten hele inspektørgruppen og giver et godt overblik, der sammen med samlingsrevisionen er gode redskaber i arbejdet med at formulere en samlet indsamlingspolitik.

Endelig har både museets konservator og samlingsinspektør været stærkt involveret i arbejdet med Bymuseum Aalborg.

Sidst, men ikke mindst, bør nævnes, at Samlingshuset i Vestbjerg stadig nyder bevågenhed i museumsverdenen. Vi har gennem året haft talrige besøg af kolleger fra hele landet, der både har ønsket at høre om vores museale beslutninger, om samarbejdet med de øvrige institutioner, der er meget givende for stedet,

og om den lidt utraditionelle økonomiske OPP-konstruktion. Især kan det fremhæves, at vi er blevet referencemagasin for Københavns kommune, der er langt fremme med planer om nyt magasin for en række af byens museer og arkiver.

VIKINGECENTER FYRKAT

2014 blev året, hvor Vikingecenter Fyrkat satte besøgsrekord: Hele 29.567 gæster blev det til. En del af æren må tilskrives de fine brune skilte på motorvejen, som nu leder bilisterne mod Borg og Gård. Men det forgangne år har også budt på flere nye aktiviteter og arrangementer, som har lokket mange gæster til. I hverdagene har det myldret med skoler og andre grupper, som er kommet for at opleve vikingetiden på egen krop ud fra ideen om, at "man skal gribe for at kunne begribe". Børn og voksne har bagt brød på pander over bål, fået instruktioner i kamptræning med sværd, økse og spyd, forsøgt sig med langbueskydning, støbt thorshammere i tin, leget vikingelege, iklædt sig vikingetøj i besøgscenteret og lært om vikingetiden gennem tilberedning af mad, plantefarvning af uldgarn og fletning af bånd. Grupper har overnattet i langhuset på lejrskoleophold, og rigtig mange har fået rundvisninger og oplæg på såvel Borgen som Vikingegården.

Som altid har en del af weekenderne og ferierne budt på mødet med forskellige vikingegrupper, der har overnattet på Vikingegården og fremvist deres kunnen for gæsterne. Men 2014 bød også på 2 helt nye oplevelser på Vikingecenter Fyrkat. Da planlægningsgruppen bag det årlige vikingemarked på Sildehagen i Hobro pludselig var nødt til at aflyse grundet gravearbejder på og omkring markedspladsen, sprang Vikingecenteret til og overtog de vikinger, som pludselig stod uden markedsplads og derfor ikke kunne nå at indgå nye aftaler. Således blev der på både Vikingegården og omkring huset på Borgen opstillet salgsboder og værksteder, hvor man kunne møde vikinger fra nær og fjern, der gerne ville slå en handel af. Naturligvis var der også forskellige aktiviteter bl.a. bueskydning, som man kunne prøve kræfter med. De mange tilrejsende vikinger overnattede i huse og telte, og både lørdag og søndag strømmede gæsterne til.

I efterårsferien inviterede Vikingecenter Fyrkat til håndværks- og håndarbejdsuge. I løbet af ugen deltog omkring 50 vikinger, hvor de delte deres kunnen med hinanden, de frivillige ved Vikingecenteret eller de mange gæster. Vikinger og frivillige overnattede i vikingehuse og telte og fik forplejning af

vikingecenteret. De skulle dog deltage aktivt i tilberedningen af maden, som bl.a. bestod af gæs, der blev slagtet på stedet, samt et rådyr, som også blev tilberedt over bål til den afsluttende festmiddag. I åbningstiden kl.10-16 demonstrerede vikingerne deres forskellige håndværk og sysler, og gæsterne havde mulighed for at deltage aktivt. Som et forsøg kunne man komme ind på den samme billet hele ugen, sådan at man kunne følge sit håndværk til dørs. Man kunne bl.a. begynde ugen med at lave sin egen lerskål og komme igen sidst på ugen og deltage i milebrænding af keramikken. Der blev instrueret i vikingebroderi a la bayeux-tapetet, der var gang i smedjen, man kunne skyde med bue og pil, hjælpe med jernudvinding, plantefarve garn, lære hvordan man snittede en lille træhest og meget, meget mere. Ugen blev afsluttet med Palnatoke-Cup, som var en konkurrence i langbueskydning samt en efterfølgende høstfest for de frivillige og vikingerne. Ugen var så vellykket, at vi gennemfører den igen i 2015 og håber på at gøre den til en fast tradition på stedet. Her kan vikinger og frivillige lægge vejen forbi og arbejde med deres håndværk til stor glæde for gæsterne og inspiration for hinanden.

En anden fast tradition er Vintersolhvervsmarkedet, som blev gennemført med næsten 100 vikinger og frivillige og masser af gæster, som benyttede lejligheden til at købe helt særlige håndlavede julegaver.

ØKONOMI OG MEDARBEJDERE

Ved Nordjyllands Historiske Museum var der i 2014 beskæftiget 100 personer svarende til 52 fuldtidsstillinger. Museets bestyrelse bestod ultimo 2014 af: : formand og foreningsvalgt Leif Sondrup, bestyrelsesmedlem og foreningsvalgt Jørgen Skov Andersen, bestyrelsesmedlem og foreningsvalgt Bjarne Sigvardt Hansen, bestyrelsesmedlem og foreningsvalgt Anders Hind, medarbejderrepræsentant Kim Romdrup, medarbejderrepræsentant Bodil Frandsen, repræsentant for Aalborg Kommune Mads Thomsen, repræsentant for Aalborg Kommune Christian Hagelskjær, repræsentant for Aalborg Kommune Rasmus Falck Østergaard, repræsentant for Mariagerfjord Kommune Ronny Thomsen repræsentant for Mariagerfjord Kommune Jørgen Pontoppidan og repræsentant for Rebild Kommune Lene Schmidt Aalestrup. Museets daglige ledelse varetages af museumsdirektør, ph.d. Lars Christian Nørbach. Nordjyllands Historiske Museum havde i 2014 udgifter på 32.449.654 kr. og indtægter på 32.463.727

kr., og museets reserver kunne således tilføres 14.073 kr. Museet finder stadig over 40 % af sin omsætning fra andre kilder end offentlige tilskud.

Nøgletal

Aalborg Komme	9.486.395 kr.
Mariagerfjord Kommune	3.672.000 kr.
Rebild Kommune	700.000 kr.
Staten	4.752.618 kr.
Entré og salgsindtægter	2.362.111 kr.
Fonde og arkæologi	9.005.293 kr.
Indtægtsdækket virksomhed	2.485.310 kr.

- Lise Andersen 2014: *Håndbog for møllepassere*, Nordjyllands Historiske Museum.
- Torben Trier Christiansen og Torben Saraauw 2014: Central places in abundance? The eastern Limfjord area in the Late Iron Age and Viking Age. In: E. Stidsing, K.H. Nielsen og R. Fiedel (red.). *Wealth and complexity. Economically specialised sites in Late Iron Age Denmark*. Aarhus University Press, 127-142.
- Niels Haue og Torben Saraauw 2014. Velbevaret jernalder. I: *Skalk nr. 2*, 6-10.
- Christian Klinge 2014: Medieval Houses in Aalborg, Denmark – a Study of Excavated Timber Houses. In: Mette Svart Kristiansen og Kate Giles (red.). *Dwellings, Identities and Homes. European Housing Culture from the Viking Age to the Renaissance*. Højbjerg, 211-222.
- Morten Pedersen (red.) 2014: *Fabrik og Bolig. Det industrielle miljø i Norden. 2014*. Selskabet til bevaring af industrimiljøer. Peer reviewed.
- Morten Pedersen 2014: At værne landets ældre bygninger. I: *Fabrik og Bolig. Det industrielle miljø i Norden*. Selskabet til bevaring af industrimiljøer.
- Karen Povlsen 2014: The introduction of ceramics in the Ertebølle Culture. In: *Danish Journal of Archaeology* 12; 2(2):146-163.

SPONSORER

NORDJYLLANDS HISTORISKE MUSEUM

Stjernesponsorer

NORDJYSKEMEDIER

BASIS•TRYK
– design og grafisk produktion

Top sponsorer

Hovedsponsorer

Projekt-sponsorat

Jutlander Bank har i 2014 doneret 30.000 kr. som et engangsbeløb til klargøring af udendørsarealerne på Vikingecenter Fyrkat forud for besøg af repræsentanter fra UNESCOs verdensarv.